ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता पद पाठः (वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated June 30, 2022.

- 1. This replaces the earlier version 1.0 dated December 31, 2020.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till June15, 2022.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id "vedavms@gmail.com"

Earlier Versions

1st Version Number	0.0 dated 31st January 2019
2nd Version Number	0.0 dated 31st August 2019
3rd Version Number	1.0 dated 31st December 2020

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थं काण्डं 4

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं..4

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थं काण्डं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं TS 4.4.1.1

रिश्मरिस क्षयाय त्वा क्षयं जिन्व प्रेतिरिस धर्माय त्वा धर्मं जिन्वान्विति–रिस दिवे त्वा दिवं जिन्व सन्धि–रस्यन्तरिक्षाय त्वा उन्तरिक्षं जिन्व प्रतिधिरिस पृथिव्यै त्वा पृथिवीं जिन्व विष्टंभोऽिस वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं जिन्व प्रवा उस्यहे त्वा उहर्जिन्वानु वाऽिस रात्रियै त्वा रात्रिं जिन्वोशिगिस – [] 1

TS 4.4.1.1 - Padam

रिश्मः । असि । क्षयाय । त्वा । क्षयम् । जिन्व ।

प्रेतिरिति प्र – इतिः । असि । धर्माय । त्वा । धर्मम् । जिन्व ।

अन्वितिरित्यनु – इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवम् । जिन्व ।

सन्धिरितं सं – धिः । असि । अन्तरिक्षाय । त्वा । अन्तरिक्षम् ।

जिन्व । प्रतिधिरितं प्रति–धिः । असि । पृथिव्यै । त्वा । पृथिवीम् ।
जिन्व । विष्टंभ इति वि–स्तंभः । असि । वृष्ट्यै । त्वा । वृष्टिम् ।
जिन्व । प्रवेति प्र – वा । असि । अहे । त्वा । अहः । जिन्व ।
जिन्व । प्रवेति प्र – वा । असि । अहे । त्वा । अहः । जिन्व ।
अनुवेत्यनु – वा । असि । रात्रियै । त्वा । रात्रिम् । जिन्व । उिशक् ।
असि । 1 (50)

TS 4.4.1.2

वसुभ्यस्त्वा वसूञ्जिन्व प्रकेतोऽसि रुद्रेभ्यस्त्वा रुद्राञ्जिन्व
सुदीतिरस्यादित्येभ्यस्त्वा ऽऽदित्याञ्जिन्वौजोऽसि पितृभ्यस्त्वा
पितृञ्जिन्व तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्व पृतनाषाडसि

पशुभ्यस्त्वा पशूञ्जिन्व रेवदस्योषधीभ्य-स्त्वौषधी-र्जिन्वाभिजिदसि

युक्तग्रावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वाधिपति-रसि प्राणाय – [] 2

TS 4.4.1.2 - Padam

वसुभ्य इति वसु – भ्यः । त्वा । वसून् । जिन्व । प्रकेत इति प्र – केतः । असि । रुद्रेभ्यः । त्वा । रुद्रान् । जिन्व ।

सुदीतिरिति सु – दीतिः । असि । आदित्येभ्यः । त्वा । आदित्यान् । जिन्व । ओजः । असि । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । त्वा । पितृन् । जिन्व । तन्तुः । असि । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । त्वा । प्रजा इति प्र – जाः । जिन्व । पृतनाषाट् । असि । प्रजाभ्य इति प्र न् जाः । जिन्व । पृतनाषाट् । असि । प्रजाभ्य इति प्र न् जाः । त्वा । प्रजा इति प्र न् जाः । जिन्व । पृतनाषाट् । असि । प्रजाभ्य इति प्र न् भ्यः । त्वा । प्रजान्व । तेवत् । असि । जिन्व । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । त्वा । ओषधीः । जिन्व । अभिजिदित्यभि – जित् । असि । युक्तग्रावेति युक्त – ग्रावा । इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । अधिपतिरित्यधि – पतिः । असि । प्राणायेति प्र – अनाय । 2 (50)

TS 4.4.1.3

त्वा प्राणं जिन्व यन्ता उस्यपानाय त्वा उपानं जिन्व स्थ्सपींऽसि चक्षुषे त्वा चक्षुर्जिन्व वयोधा असि श्रोत्राय त्वा श्रोत्रं जिन्व निवृदिस प्रवृदिस स्वृदिस विवृदिस स्थ्रोहोऽसि नीरोहोऽसि प्रशृहोऽस्यनुरोहोऽसि वसुकोऽसि वेषश्रिरसि वस्यष्टिरसि ॥ 3

TS 4.4.1.3 - Padam

त्वा । प्राणमिति प्र – अनम् । जिन्व । यन्ता । असि । अपानायेत्यप – अनाय । त्वा । अपानमित्यप – अनम् । जिन्व । सर्सर्प इति सं – सर्पः । असि । चक्षुषे । त्वा । चक्षुः । जिन्व । वयोधा इति वयः – धाः । असि । श्रोत्राय । त्वा । श्रोत्रम् । जिन्व । त्रिवृदिति त्रि – वृत् । असि । प्रवृदिति प्र – वृत् । असि । सँवृदिति सं – वृत् । असि । विवृदिति वि – वृत् । असि । स ज्रोह इति सं – रोहः। असि। नीरोह इति निः – रोहः। असि । प्ररोह इति प्र – रोहः । असि । अनुरोह इत्यनु – रोहः । असि । वसुकः । असि । वेषिश्रिरिति वेष – श्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि ॥ 3 (43) (उशिगसि – प्राणाय – त्रिचत्वारिएशच्च) (A1) TS 4.4.2.1 ग्रज्यंसि प्राची दिग्-वसंवस्ते देवा अधिपतयो ऽग्निर्.हेतीनां प्रतिधर्ता त्रिवृत् त्वा स्तोमः पृथिव्या अयत्वाज्य – मुक्थ – मव्यथयथ् स्तभ्नात्

रथन्तर साम प्रतिष्ठित्यै विराडिस दक्षिणा दिग् रुद्रास्ते देवा अधिपतय इन्द्रो हेतीनां प्रतिधर्ता पञ्चदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्या अधिपतय इन्द्रो हेतीनां प्रतिधर्ता पञ्चदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्या अथतु प्रउग-मुक्थ-मव्यथयथ् स्तभ्नातु बृहथ् साम प्रतिष्ठित्यै सम्माडिस प्रतीची दि- [] 4

TS 4.4.2.1 - Padam

राज्ञी । असि । प्राची । दिक् । वसवः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । अग्निः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । आज्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । रथन्तरमिति रथं – तरम् । साम । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । विराडिति वि – राट् । असि । दक्षिणा । दिक् । रुद्राः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । इन्द्रः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । पञ्चदश इति पञ्च – दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । प्रजगम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । बृहत् । साम ।

प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । सम्राडिति सं – राट् । — । असि । प्रतीची । दिक् । **४ (50)**

TS 4.4.2.2

-गादित्यास्ते देवा अधिपतयः सोमो हेतीनां प्रतिधर्ता सप्तद्शस्त्वा स्तोमः पृथिव्या ॥ श्रयतु मरुत्वतीय – मुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु वैरूप ए साम प्रतिष्ठित्यै स्वराडस्युदीची दिग्विश्वे ते देवा अधिपतयो वरुणो हेतीनां प्रतिधर्तकवि एश – स्त्वा स्तोमः पृथिव्या ॥ श्रयतु निष्केवल्य – मुक्थ – मव्यथयथ् स्तभ्नातु वैराज ए साम प्रतिष्ठित्या अधिपतयो बृहती दिङ् मुरुतस्ते देवा अधिपतयो – [] 5

TS 4.4.2.2 - Padam

आदित्याः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । सोमः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । सप्तदश इति – । सप्तदश इति । सप्तदश इति । सप्त – दशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । मरुत्वतीयम् ।

उक्थम् । अव्यंथयत् । स्तभ्नातु । वैरूपम् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । स्वराडिति स्व – राट् । असि । उदीची । दिक् । विश्वें । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । वरुणः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । एकवि एश इत्येक – वि एशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । निष्केवल्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तभ्नातु । वैराजम् । साम । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अधिप्रलीत्यधि – प्रली । असि । बृहती । दिक् । मरुतः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि – पतयः । 5 (50) TS 4.4.2.3 बृहस्पतिर्.हेतीनां प्रतिधर्ता त्रिणवत्रयस्त्रि एशौ त्वा स्तोमौ पृथिव्या श्रयतां वैश्वदेवाग्निमारुते उक्थे अव्यथयन्ती स्तभ्नीता ए शाक्वररैवते सामनी प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षायर्.षयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिणा प्रथन्तु विधर्ता चाय-मधिपतिश्च ते त्वा सर्वे सँविदाना नाकस्य पृष्ठे सुवर्गे लोके यजमानं च सादयन्तु ॥ 6

TS 4.4.2.3 - Padam

बृहस्पतिः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेति प्रति – धर्ता । त्रिणवत्रयस्त्रि ज्ञाविति त्रिणव – त्रयस्त्रि ज्ञा । त्वा । स्तोमौं । पृथिव्याम् । श्रयताम् । वैश्वदेवाग्निमारुते इति वैश्वदेव-आग्निमारुते । उक्थे इति । अव्यथयन्ती इति । स्तभ्नीताम् । शाक्वररैवते इति शाक्वर – रैवते । सामनी इति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अन्तरिक्षाय । ऋषयः । त्वा । प्रथमजा इति प्रथम – जाः । देवेषु । दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथन्तु । विधर्तेति वि – धर्ता । च । अयम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः । च । ते । त्वा । सर्वे । संविदाना इति सं – विदानाः । नाकस्य । पृष्ठे । सुवर्ग इति सुवः – गे। लोके। यजमानम्। च। सादयन्तु॥ ६ (४०) (प्रतीची दिङ् – मरुतस्ते देवा अधिपतय – श्चत्वारिण्शच्चे) (A2) TS 4.4.3.1 अयं पुरो हरिकेशः सूर्यरिमस्तस्य रथगृथ्सश्च रथौजाश्च सेनानिग्रामण्यौ पुञ्जिकस्थला च कृतस्थला चाफ्सरसौ यातुधाना

TS 4.4.3.1 - Padam

अयम् । पुरः । हरिकेश इति हरि – केशः । सूर्यरिश्मिरिति
सूर्य – रिश्मः । तस्य । रथगृथ्स इति रथ – गृथ्सः । च ।
रथौजा इति रथ – ओजाः । च । सेनानिग्रामण्याविति
सेनानि – ग्रामण्यौ । पुञ्जिकस्थलेति पुञ्जिक – स्थला । च ।
कृतस्थलेति कृत – स्थला । च । अफ्सरसौ । यातुधाना इति
यातु – धानाः । हेतिः । रक्षाण्सि । प्रहेतिरिति प्र–हेतिः । अयम् ।
दक्षिणा । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । तस्य । रथस्वन इति
रथ – स्वनः । च । रथेचित्र इति रथे – चित्रः । च ।
सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ । मेनका । च ।

सहजन्येति सह – जन्या। च। अफ्सरसौँ। दङ्क्ष्णवः। प्रावः। हेतिः। पौरुषेयः। वधः। प्रहेतिरिति प्र – हेतिः। अयम्। पश्चात्। विश्वव्यचा इति विश्व – व्यचाः। तस्य। रथप्रोत इति रथ-प्रोतः। च। असमरथ इत्यसम – रथः। च। सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ। प्रम्लोचन्तीति प्र – म्लोचन्ती। च। ७ (50)

TS 4.4.3.2

नुम्लोचन्ती चाफ्सरसौ सर्पा हेति र्व्याघ्राः प्रहेति-रय-मुत्तराथ् संयँद्वसु-स्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च सेनानिग्रामण्यौ विश्वाची च घृताची चाफ्सरसा वापो हेति र्वातः प्रहेति रयमुपर्य र्वाग्व- सुस्तस्य तार्क्ष्य-श्चारिष्टनेमिश्च सेनानिग्रामण्यावुर्वञ्ची च पूर्वचित्तिश्चा-फ्सरसौ विद्युद्धेति-रवस्फूर्जन् प्रहेति-स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं – [] 8

TS 4.4.3.2 - Padam

अनुम्लोचन्तीत्यनु – म्लोचन्ती । च । अफ्सरसौ । सर्पाः । हेतिः । - – – । व्याघ्राः । प्रहेतिरिति प्र – हेतिः । अयम् । उत्तरादित्युत्–तरात् । स्यद्वसुरिति स्याप्त - वसुः। तस्य। सेनजिदिति सेन-जित्। च । सुषेण इति सु – सेनः । च । सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ । विश्वाची । च । घृताची । च । अफ्सरसौ । आपः । हेति । वातः । प्रहेतिरिति प्र – हेतिः । अयम् । उपरि । अर्वाग्वसुरित्यर्वाक् – वसुः । तस्य । तार्क्ष्यः । च । अरिष्टनेमिरित्यरिष्ट – नेमिः । च । सेनानिग्रामण्याविति सेनानि – ग्रामण्यौ । उर्वशी । च । पूर्वचितिरिति पूर्व – चित्तिः । च । अफ्सरसौ । विद्युदिति वि – द्युत् । हेतिः । । । । अवस्फूर्जन्नित्यव – स्फूर्जन्न् । प्रहेतिरिति प्र – हेतिः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु । ते । यम् । 8 (50) TS 4.4.3.3 द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधाम्यायो-स्त्वा सदने सादयाम्यवत दिवः पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं विभूमतीं प्रभूमतीं परिभूमतीं दिवं

ँयच्छ दिवं दृ७्ह दिवं मा हि७्सीर्विश्वस्मै प्राणायापानाय

व्यानायोदानायं प्रतिष्ठायै चरित्राय सूर्यस्त्वाऽभि पातु मह्या स्वस्त्या () छर्दिषा शन्तमेन तया देवतया ऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥ प्रोथदश्वो न यवसे अविष्यन्. यदा महः सँवरणाद् व्यस्थात् । आदस्य वातो अनु वाति शोचिरधं स्म ते व्रजनं कृष्णमस्ति ॥ 9

TS 4.4.3.3 - Padam

द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टिं । तम् । वः । जंभें । दधामि । आयोः । त्वा । सदने । सादयामि । अवतः । छायायाम् । नमः । समुद्राय । नमः । समुद्रस्य । चक्षंसे । परमेष्ठी । त्वा । सादयतु । दिवः । पृष्ठे । व्यचस्वतीम् । प्रथस्वतीम् । विभूमतीमिति वि - भूमतीम् । प्रभूमतीमिति प्र - भूमतीम् । परिभूमतीमिति हि ्सीः । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र – अनाय । अपानायेत्यप – अनाय । व्यानायेति वि – अनाय । उदानायेत्युत् – अनाय । प्रतिष्ठाया इति प्रति – स्थायै । चरित्राय । सूर्यः । त्वा । अभीति । पातु । मह्या । स्वस्त्या () । छर्दिषा ।

```
ा ।
ज्ञान्तमेनेति ज्ञां – तमेन । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा ।
सीद ॥ प्रोथत् । अश्वः । न । यवसे । अविष्यन्न् । यदा । महः ।
्। । ॥
सँवरणादिति सं – वरणात् । व्यस्थादिति वि – अस्थात् ॥ आत् ।
अस्य । वातः । अन्विति । वाति । शोचिः । अध । स्म । ते ।
व्रजनम् । कृष्णम् । अस्ति ॥ 9 (78)
(प्रम्लोचन्ती च – य७ – स्वस्त्या – ऽष्टाविण्शतिश्च) (A3)
TS 4.4.4.1
अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या अयं।
अपार् रेतार्सि जिन्वति ॥
त्वामग्ने पुष्करादद्ध्यथर्वा नि–रमन्थत ।
मूर्द्ध्नो विश्वस्य वाघतः॥
अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः ।
मूर्खा कवी रयीणां॥
्। । । । । । । । । । । । भवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः ।
```

TS 4.4.4.1 - Padam

अगिनः । मूर्द्धा । दिवः । ककुत् । पतिः । पृथिव्याः । अयम् ॥
अपाम् । रेतां एसि । जिन्वति ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति ।
अथर्वा । निरिति । अमन्थत ॥ मूर्द्ध्नः । विश्वस्य । वाघतः ॥
अयम् । अग्निः । सहस्रिणः । वाजस्य । शितनः । पतिः ॥ मूर्द्धा ।
कविः । रयीणाम् ॥ भवः । यज्ञस्य । रजसः । च । नेता । यत्र ।
नियुद्धिरिति नियुत् – भिः । सचसे । शिवाभिः ॥ दिवि ।
मूर्द्धानम् । दिधषे । सुवर् षामिति सुवः – साम् । जिह्वाम् ।
अग्ने । चकृषे । हव्यवाहमिति हव्य – वाहम् ॥ अबोधि । अग्निः ।
समिधेति सम् – इधा । जनानाम् । 10 (50)

TS 4.4.4.2

अवोचाम कवये मेद्ध्याय वचो वन्दारु वृषभाय वृष्णे।
गिविष्ठिरो नमसा स्तोममग्नौ दिवीव रुक्म-मूर्व्यञ्च-मश्रेत्॥
जनस्य गोपा अजिनष्ट जागृविरिग्नः सुदक्षः सुविताय नव्यसे।
घृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा द्युमद् वि भाति भरतेभ्यः शुचिः॥
त्वामग्ने अङ्गिरसो – [] 11

TS 4.4.4.2 - Padam

प्रतीति । धेनुम् । इव । आयतीमित्या – यतीम् । उषासम् ॥ यहाः । इव । प्रेति । वयाम् । उज्जिहाना इत्युत् – जिहानाः । प्रेति । मानवः । सिस्रते । नाकम् । अच्छ ॥ अवोचाम । कवये । निष्याय । वचः । वन्दारु । वृषभाय । वृष्णे ॥ गविष्ठिरः । नमसा । स्तोमम् । अग्नौ । दिवि । इव । रुक्मम् । उर्व्यञ्चम् । अश्रेत् ॥ जनस्य । गोपा इति गो – पाः । अजनिष्ट । जागृविः । अग्निः । सुदक्ष इति सु – दक्षः । सुविताय । नव्यसे ॥ घृतप्रतीक इति घृत – प्रतीकः । बृहता । दिविस्पृशेति दिवि – स्पृशा ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः
```

द्युमदिति द्यु – मत् । वीति । भाति । भरतेभ्यः । शुचिः ॥ त्वाम् । अग्ने । अङ्गिरसः । 11 (50)

TS 4.4.4.3

गुहाँ हित-मन्वविन्द-ञ्छिश्रियाणं वनेवने ।

स जायसे मध्यमानः सहो महत् त्वामाहुः सहसस्पुत्रमङ्गिरः ॥

यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरोहितमग्निं नरस्त्रिषधस्थे स-मिन्धते ।

इन्द्रेण देवैः सरथ् स बर्.हिषि सीदिन्नि होता यजधाय सुक्रतुः ॥

त्वां चित्रश्रवस्तम् हवन्ते विक्षु जन्तवः ।

शोचिष्केशं पुरुप्रियाग्ने ह्व्याय वोढवे ॥

सखायः सं वः सम्यञ्च-मिष्ण - [] 12

TS 4.4.4.3 - Padam

पुरोहितमिति पुरः – हितम् । अग्निम् । नरः । त्रिषधस्थ इति त्रि – सधस्थे । समिति । इन्धते ॥ इन्द्रेण । देवैः । सरथमिति स – रथम् । सः । बर्.हिषि । सीदत् । नीति । होता । यजथाय । सुक्रतुरिति सु – क्रतुः ॥ त्वाम् । चित्रश्रवस्तमेति चित्रश्रवः – तम । हवन्ते । विक्षु । जन्तवः ॥ शोचिष्केशमिति शोचिः – केशम् । । । । । । पुरुप्रियेति पुरु – प्रिय । अग्ने । हव्याय । वोढवे ॥ सखायः । । ॥ ॥ समिति । वः । सम्यञ्चम् । इषम् । **12 (50)** TS 4.4.4.4 । स्तोमं चाग्नये । वर्.षिष्ठाय क्षितीना-मूर्जी नप्त्रे सहस्वते ॥ । सण्समिद् युवसे वृषन्नग्ने विश्वान्यर्य आ। इडस्पदे समिद्ध्यसे स नो वसून्याऽऽ भर ॥ एना वो अग्निं नमसोर्जो नपातमा हुवे।

स योजते अरुषो विश्वभोजसा स दुद्रवथ् स्वाहुतः।

ग
सुब्रह्मा यज्ञः सुशमी – [] 13

TS 4.4.4.4 - Padam

स्तोमम् । च । अग्नये ॥ वर्.षिष्ठाय । क्षितीनाम् । ऊर्जः । नप्ते ।

सहस्वते ॥ स्प्सिति सम् – सम् । इत् । युवसे । वृषत्र् ।

अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥ इडः । पदे । सिमिति । इद्ध्यसे ।

सः । नः । वसूनि । एति । भर ॥ एना । वः । अग्निम् । नमसा ।

ऊर्जः । नपातम् । एति । हुवे ॥ प्रियम् । चेतिष्ठम् । अर्तिम् ।

स्वद्ध्वरमिति सु – अद्ध्वरम् । विश्वस्य । दूतम् । अमृतम् ॥ सः ।

योजते । अरुषः । विश्वभोजसेति विश्व – भोजसा । सः । दुद्रवत् ।

स्वाहुत इति सु – आहुतः ॥ सुब्रह्मेति सु – ब्रह्मा । युजः ।

स्त्रामीति सु – रामी । 13 (50)

TS 4.4.4.5

उद्-धूमासो अरुषासो दिविस्पृशः स-मग्नि-मिन्धते नरः ॥
अग्ने वाजस्य गोमत ईशानः सहसो यहो ।
अस्मे धेहि जातवेदो मिह श्रवः ॥
स इधानो वसुष्क्रवि-रग्निरीडेन्यो गिरा ।
रेवदस्मभ्यं पुर्वणीक दीदिहि ॥
क्ष्मो राजञ्जुत त्मनाऽग्ने वस्तो-रुतोषसः ।
स तिग्मजंभ – [] 14

TS 4.4.4.5 - Padam

वसूनाम् । देवम् । राधः । जनानाम् ॥ उदिति । अस्य । शोचिः ।
अस्थात् । आजुह्वानस्येत्या – जुह्वानस्य । मीढुषः ॥ उदिति ।
धूमासः । अरुषासः । दिविस्पृश् इति दिवि – स्पृशः । समिति ।
अग्निम् । इन्धते । नरः ॥ अग्ने । वाजस्य । गोमत् इति गो–मतः ।
ईशानः । सहसः । यहो इति ॥ अस्मे इति । धेहि । जातवेद इति
जात – वेदः । महि । श्रवः ॥ सः । इधानः । वसुः । क्विः ।
अग्निः । ईडेन्यः । गिरा ॥ रेवत् । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः
```

पुर्वणीकेति पुरु-अनीक । दीदिहि ॥ क्षपः । राजन्न् । उत । त्मना । ॥ ॥ अग्ने । वस्तोः । उत । उषसः ॥ सः । तिग्मजंभेति तिग्म – जंभ । 14 (50) TS 4.4.4.6 रक्षसो दह प्रति॥ आ ते अग्न इधीमहि द्युमन्तं देवाजरं। यद्ध स्या ते पनीयसी समिद्-दीदयति द्यवीष स्तोतृभ्य आ भर ॥ । आ ते अग्न ऋचा हिवः शुक्रस्य ज्योतिष–स्पते । ा । । । । । । सुश्चन्द्र दस्म विश्पते हव्यवाट् तुभ्य ए ह्रयत इष ७ स्तोतृभ्य आ भर॥ उभे सुश्चन्द्र सर्पिषो दवी श्रीणीष आसिन । उतो न उत् पुपूर्या [] 15 TS 4.4.4.6 - Padam रक्षसः । दह । प्रति ॥ एति । ते । अग्ने । इधीमहि । द्युमन्तमिति यु – मन्तम् । देव । अजरम् ॥ यत् । ह । स्या । ते । पनीयसी ।

```
समिदिति सं – इत् । दीदयति । द्यवि । इषम् । स्तोतृभ्य इति
स्तोतृ – भ्यः । एति । भर ॥ एति । ते । अग्ने । ऋचा । हविः ।
शुक्रस्य । ज्योतिषः । पते ॥ सुश्चन्द्रेति सु-चन्द्र । दस्म । विश्पते ।
। ॥ ॥ ।
हव्यवाडिति हव्य – वाट् । तुभ्यम् । हूयते । इषम् । स्तोतृभ्य इति
स्तोतृ – भ्यः । एति । भर ॥ उभे इति । सुश्चन्द्रेति सु – चन्द्र ।
सर्पिषः । दर्वी इति । श्रीणीषे । आसनि ॥ उतो इति । नः । उदिति ।
पुपूर्याः । 15 (50)
TS 4.4.4.7
उक्थेषु शवसस्पत इष स्तोतृभ्य आ भर ॥
अग्ने तमद्याश्चं न स्तोमैः क्रतुं न भद्र ए हृदिस्पृशं ।
न्ना ।
ऋद्ध्यामा त ओहैः ॥
अधा ह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः ।
।
रथीर्.ऋतस्य बृहतो बभूथ ॥
आभिष्टे अद्य गीर्भिर्गुणन्तोऽग्ने दाशेम ।
```

प्र ते दिवो न स्तनयन्ति शुष्माः ॥

एभिनो अर्कैभवा नो अर्वाङ्ख् – [] 16

TS 4.4.4.7 - Padam

उक्थेषु । शवसः । पते । इषम् । स्तोतृभ्य इति स्तोतृ – भ्यः ।

एति । भर् ॥ अग्ने । तम् । अद्य । अश्वम् । न । स्तोमैः । क्रतुम् ।

न । भद्रम् । हृदिस्पृश्निति हृदि – स्पृश्नम् ॥ ऋद्ध्याम । ते ।

ओहैः ॥ अध् । हि । अग्ने । क्रतोः । भद्रस्य । दक्षस्य । साधोः ॥

रथीः । ऋतस्य । बृहतः । बभूथ् ॥ आभिः । ते । अद्य । गीर्भिः ।

गणन्तः । अग्ने । दाशेम ॥ प्रेति । ते । दिवः । न । स्तनयन्ति ।

गुणन्तः ॥ एभिः । नः । अर्कैः । भव । नः । अर्वाङ् । 16 (50)

TS 4.4.4.8

सुवर्न ज्योतिः ।

य ऊर्द्ध्वया स्वद्ध्वरो देवो देवाच्या कृपा।

घृतस्य विभ्राष्ट्रिमनु शुक्रशोचिष आजुह्वानस्य सूर्पिषः॥

अग्ने त्वं नो अन्तमः।

उत त्राता शिवो भव वरूथ्यः॥

तं त्वा शोचिष्ठ दीदिवः।

सुम्नाय नूनमीमहे सखिभ्यः॥

वसुरग्निर्वसृश्रवाः()।

अच्छा निक्ष द्युमत्तमो रियं दाः॥ 17

TS 4.4.4.8 - Padam

सुवः । न । ज्योतिः ॥ अग्ने । विश्वेभिः । सुमना इति सु – मनाः । अनीकैः ॥ अग्निम् । होतारम् । मन्ये । दास्वन्तम् । वसोः । सूनुम् । सहसः । जातवेदसमिति जात – वेदसम् ॥ विप्रम् । न । जातवेदसमिति जात – वेदसम् ॥ यः । ऊर्द्ध्वया । स्वद्ध्वर इति सु – अद्ध्वरः । देवः । देवाच्या । कृपा ॥ घृतस्य । विभ्राष्टिमिति वि – भ्राष्टिम् । अन्विति । शुक्रशोचिष इति शुक्र – शोचिषः ।

आजुह्वानस्येत्या – जुह्वानस्य । सर्पिषः ॥ अग्ने । त्वम् । नः । अन्तमः ॥ उत । त्राता । शिवः । भव । वरूथ्यः ॥ तम् । त्वा । शोचिष्ठ । दीदिवः ॥ सुम्नायं । नूनम् । ईमहे । सिखंभ्य इति सिखं – भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुश्रवा इति वसुं – श्रवाः () ॥ अच्छ । नक्षि । द्युमत्तम इति द्युमत् – तमः । रयिम् । दाः ॥ 17 (55) (जनाना – मङ्गिरस – इष्ं – सुशमी – तिग्मजंभ – पुपूर्या – अर्वाङ् – वसुंश्रवाः – पञ्चं च) (४४) TS 4.4.5.1 इन्द्राग्निभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्म्याघाराभ्यां तेजसा वर्चसोक्थेभिः स्तोमेभि इछन्दोभी रय्यै पोषाय सजातानां मद्ध्यमस्थेयाय मया त्वा सयुजा युजा युनज्म्यंबा दुला नितिल-रभ्रयन्ती मेघयन्ती वर्.षयन्ती चुपुणीका नामासि प्रजापतिना त्वा विश्वाभिर्द्धीभि-रुपं दधामि पृथिव्युदपुर-मन्नेन विष्टा मनुष्यास्ते गोप्तारो ऽग्निर्वियत्तोऽस्यां तामहं प्र पद्ये सा - [] 18

TS 4.4.5.1 - Padam

इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि – भ्याम् । त्वा । सयुजेति स – युजा । युजा । युनज्मि । आघाराभ्यामित्या-घाराभ्याम् । तेजसा । वर्चसा । उक्थेभिः । स्तोमेभिः । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । रय्यै । पोषाय । सजातानामिति स-जातानाम्। । । मद्ध्यमस्थेयायेति मद्ध्यम-स्थेयाय । मया । त्वा । । ॥ सयुजेति स—युजा।युजा।युनज्मि।अंबा।दुला।नित्तिरिति नि – तिलः । अभ्रयन्ती । मेघयन्ती । वर्.षयन्ती । चुपुणीका । नाम । असि । प्रजापतिनेति प्रजा – पतिना । त्वा । विश्वाभिः । धीभिः । उपेति । दधामि । पृथिवी । उदपुरमित्युद – पुरम् । । । । । । । । अग्नेन । विष्टा । मनुष्याः । ते । गोप्तारः । अग्निः । वियत्त इति वि – यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पद्ये । सा । 18 (50) TS 4.4.5.2 मे शर्म च वर्म चास्त्वधिद्यौ-रन्तरिक्षं ब्रह्मणा विष्टा मरुतस्ते गोप्तारो वायुर्वियत्तोऽस्यां तामहं प्र पद्ये सा मे शर्म च वर्म चास्तु

द्यौ-रपराजिताऽमृतेन विष्टाऽऽदित्यास्ते गोप्तारः सूर्यो वियत्तो ऽस्यां तामहं प्र पद्ये सा मे शर्म च वर्म चास्तु ॥ 19

TS 4.4.5.2 - Padam

मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । अधिद्यौरित्यधि – द्यौः ।
अन्तरिक्षम् । ब्रह्मणा । विष्ठा । मरुतः । ते । गोप्तारः । वायुः ।
वियत्त इति वि – यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति ।
पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । द्यौः ।

पप्रे । सा । मे । शर्म । च । वर्म । विष्ठा । आदित्याः । ते ।

अपराजितेत्यपरा – जिता । अमृतेन । विष्ठा । आदित्याः । ते ।

गोप्तारः । सूर्यः । वियत्त इति वि – यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् ।

प्रेति । पद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु ॥ 19 (48)

(सा – ऽष्टाचत्वारिङ्शच्व) (А5)

TS 4.4.6.1

बृहस्पतिस्त्वा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै

प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छाग्निस्ते ऽधिपति र्विश्वकर्मा त्वा
सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै प्राणायापानाय विश्वं

ज्योतिर्यच्छ वायुस्तेऽधिपतिः प्रजापतिस्त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मै प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छ परमेष्ठी तेऽधिपतिः पुरोवातसनि-रस्यभ्रसनि-रसि विद्यु थ्सनि – [] 20 **TS 4.4.6.1 - Padam** बृहस्पतिः । त्वा । सादयतु । पृथिव्याः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र-अनाय । अपानायेत्यप - अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । अग्निः । ते । अधिपतिरित्यधि – पतिः । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । त्वा । सादयतु । अन्तरिक्षस्य । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र – अनायं । अपानायेत्यप - अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । वायुः । ते । अधिपतिरित्यधि – पतिः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । त्वा । सादयतु । दिवः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वस्मै । प्राणायेति प्र – अनाय । अपानायेत्यप – अनाय । विश्वम् । ज्योतिः । यच्छ । परमेष्ठी । ते । अधिपतिरित्यधि – पतिः । पुरोवातसनिरितिं पुरोवात – सनिः । अस्य ।

अभ्रसनिरित्यंभ्र — सनिः । असि । —— — । विद्युथ्सनिरिति विद्युत् — सनिः । 20 (50)

TS 4.4.6.2

-रिस स्तनिय नुस्ति वृष्टिसिनिरस्य - ग्नेर्यान्यसि देवाना - ग्नेर्यान्यसि वायोर्यान्यसि देवानां वायोयान्यस्यन्तरिक्षस्ययान्यसि देवानां वायोयान्यस्यन्तरिक्षस्ययान्यसि देवानां वायोयान्यस्यन्तरिक्षाय त्वा सिललाय त्वा सिणीकाय त्वा सितीकाय त्वा केताय त्वा प्रचेतसे त्वा विवस्वते त्वा दिवस्त्वा ज्योतिष आदित्येभ्यस्त्वर्चे त्वा रुचेतसे त्वा द्युते त्वा () भासे त्वा ज्योतिषे त्वा यशोदां त्वा यशसि तेजोदां त्वा तेजिस पयोदां त्वा प्यसि वर्चोदां त्वा वर्चसि द्रविणोदां त्वा द्रविणे सादयामि तेनर्.षिणा तेन ब्रह्मणा तया देवतया ऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥ 21

TS 4.4.6.2 - Padam

वेवानाम् । वायोयानीति वायो – यानी । असि । अन्तरिक्षस्य । यानी । असि । देवानाम् । अन्तरिक्षयानीत्यन्तरिक्ष – यानी । असि । अन्तरिक्षम् । असि । अन्तरिक्षाय । त्वा । सलिलाय । त्वा । सर्णीकाय । त्वा । सतीकायेति स – तीकाय । त्वा । केताय । त्वा । प्रचेतस इति प्र – चेतसे । त्वा । विवस्वते । त्वा । दिवः । त्वा । ज्योतिषे । आदित्येभ्यः । त्वा । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा ()। भासे। त्वा। ज्योतिषे। त्वा। यशोदामिति यशः – दाम्। त्वा । यशसि । तेजोदामिति तेजः – दाम् । त्वा । तेजसि । पयोदामिति पयः – दाम् । त्वा । पयसि । वर्चोदामिति वर्चः–दाम् । त्वा । वर्चसि । द्रविणोदामिति द्रविणः – दाम् । त्वा । द्रविणे । । । । । ॥ । सादयामि । तेन । ऋषिणा । तेन । ब्रह्मणा । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ॥ 21 (79) (विद्युथ्सिन – द्युते त्वै – कान्नित्रिण्शच्च) (A6)

TS 4.4.7.1

। । । । । । । भ्यस्कृदिस विरिवस्कृदिस प्राच्यस्यूर्द्ध्वाऽस्य-न्तरिक्षसदस्य-न्तरिक्षे सीदा-फ्सुषदिस ३येनसदिस गृद्धसदिस सुपर्णसदिस नाकसदिस पृथिव्यास्त्वा द्रविणे सादयाम्य-न्तरिक्षस्य त्वा द्रविणे सादयामि दिवस्त्वा द्रविणे सादयामि दिशां त्वा द्रविणे सादयामि द्रविणोदां त्वा द्रविणे सादयामि प्राणं में पाह्यपानं में पाहि व्यानं में - [] 22

TS 4.4.7.1 - Padam

भूयस्कृदिति भूयः – कृत् । असि । वरिवस्कृदिति वरिवः – कृत् । असि । प्राचीं । असि । ऊर्द्ध्वा । असि । अन्तरिक्षसदित्यन्तरिक्ष – सत् । असि । अन्तरिक्षे । सीद । अफ्सुषदित्यंफ्सु – सत् । असि । ३येनसदिति ३येन–सत् । असि । गृद्धसदिति गृद्ध-सत् । असि । सुपर्णसदिति सुपर्ण – सत् । असि । नाकसदितिं नाक – सत् । असि । पृथिव्याः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । अन्तरिक्षस्य । त्वा । द्रविणे । सादयामि ।

दिवः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । दिशाम् । त्वा । द्रविणे ।
सादयामि । द्रविणोदामिति द्रविणः – दाम् । त्वा । द्रविणे ।
सादयामि । प्राणमिति प्र – अनम् । मे । पाहि ।
अपानमित्यप – अनम् । मे । पाहि । व्यानमिति वि – अनम् ।
मे । 22 (50)

TS 4.4.7.2

TS 4.4.7.2 - Padam

TS 4.4.8.1

अग्निनां विश्वाषाट् सूर्येण स्वराट् क्रत्वा शचीपतिर्. ऋषभेण त्वष्टा यज्ञेन मघवान् दक्षिणया सुवर्गो मन्युना वृत्रहा सौहार्द्येन तनूधा अन्नेन गयः पृथिव्याऽसनो दृग्भि-रन्नादो वषट्कारेणर्द्धः साम्ना तनूपा विराजा ज्योतिष्मान् ब्रह्मणा सोमपा गोभिर्यज्ञं दाधार क्षत्रेण मनुष्या-नश्चेन च रथेन च वज्रयृतुभिः प्रभुः संवथ्सरेण परिभू स्तपसाऽनाधृष्टः सूर्यः सन् तनूभिः ॥ 24

TS 4.4.8.1 - Padam

अगिनना । विश्वाषाट् । सूर्येण । स्वराडिति स्व – राट् । क्रत्वा ।

राचीपितः । ऋषभेण । त्वष्टा । यज्ञेन । मघवानिति मघ – वान् ।

दक्षिणया । सुवर्ग इति सुवः – गः । मन्युना । वृत्रहेति वृत्र – हा ।

सौहार्द्येन । तनूधा इति तनू – धाः । अन्नेन । गयः । पृथिव्या ।

असनोत् । ऋग्भिरित्यृक् – भिः । अन्नाद इत्यन्न – अदः ।

वषट्कारेणेति वषट् – कारेण । ऋद्धः । साम्ना । तनूपा इति

तनू – पाः । विराजेति वि – राजा । ज्योतिष्मान् । ब्रह्मणा ।

सोमपा इति सोम – पाः। गोभिः। यज्ञम्। दाधार। क्षत्रेण। मनुष्यान् । अश्वेन । च । रथेन । च । वज्री । ऋतुभिरित्यृतु – भिः । प्रभुरिति प्र – भुः । संवथ्सरेणेति सं – वथ्सरेण । परिभूरिति परि – भूः । तपसा । अनाधृष्ट इत्यना – धृष्टः । सूर्यः । सन्न् । तनूभिः ॥ 24 (49) (अग्नि - नैकान्नपञ्चाशत्) (A8) TS 4.4.9.1 प्रजापतिर्मनसा उन्धोऽच्छेतो धाता दीक्षाया एं सविता भृत्यां पूषा सोमक्रयण्यां वरुण उपनब्दो ऽसुरः क्रीयमाणो मित्रः क्रीतः शिपिविष्ट आसादितो नरन्धिषः प्रोह्यमाणो ऽधिपतिरागतः प्रजापतिः प्रणीयमानो अग्निराग्नीद्ध्रे बृहस्पतिराग्नीद्ध्रात् प्रणीयमान इन्द्रो हविर्द्धाने उदितिरासादितो विष्णुरुपावह्रियमाणो उथर्वोपोत्तो यमोऽभिषुतो ऽपूतपा आधूयमानो वायुः पूयमानो मित्रः क्षीरश्रीर्मन्थी प्रतिख्यातो भक्ष आगतः पितृणां नाराञ्सो ऽसुरात्तः

सिन्धुं-रवभृथ-मवप्रयन्थ् समुद्रो ऽवंगतः सलिलः प्रप्लुतः । । स्वरुद्रचं गतः ॥ 25

TS 4.4.9.1 - Padam

प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । मनसा । अन्धः । अच्छेत इत्यच्छं – इतः । धाता । दीक्षायाम् । सविता । भृत्याम् । पूषा । सोमक्रयण्यामिति सोम – क्रयण्याम् । वरुणः । उपनद्ध इत्युप – नद्धः । असुरः । क्रीयमाणः । मित्रः । क्रीतः । शिपिविष्ट इति शिपि - विष्टः । आसादित इत्या - सादितः । नरन्धिषः । प्रोह्यमाण इति प्र – उह्यमानः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आगत इत्या – गतः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रणीयमान इति प्र-नीयमानः । अग्निः । आग्नीद्ध इत्याग्नि-इद्धे । बृहस्पतिः । आग्नीद्धादित्याग्नि – इद्धात् । प्रणीयमान इति प्र – नीयमानः । इन्द्रः । हविर्द्धान इति हविः – धाने । अदितिः । आसादित इत्या – सादितः । विष्णुः ।

उपावह्रियमाण इत्युप – अवह्रियमाणः । अथर्वा । उपोत्त इत्युप – उत्तः । यमः । अभिषुत इत्यभि – सुतः । अपूतपा इत्यपूत – पाः । आधूयमान इत्या – धूयमानः । वायुः । पूयमानः । मित्रः । क्षीरश्रीरितं क्षीर-श्रीः । मन्थी । सक्तुश्रीरितं सक्तु – श्रीः । वैश्वदेव इति वैश्व – देवः । उन्नीत इत्युत् – नीतः । रुद्रः () । आहुत इत्या – हुतः । वायुः । आवृत्त इत्या – वृत्तः । नृचक्षा इति न् – चक्षाः । प्रतिख्यात इति प्रति – ख्यातः । भक्षः । आगत इत्या – गतः । पितृणाम् । नाराश्राण्सः । असुः । आतः । सिन्धुः । अवभृथमित्यव – भृथम् । अवप्रयन्नित्यव – प्रयन्न् । समुद्रः । अवंगत इत्यवं – गतः । सलिलः । प्रप्लुत इति प्र – प्लुतः । सुवः । उद्चमित्युत् – ऋचम् । गतः ॥ 25 (71) (रुद्र – एकवि ्शतिश्च) (४९) TS 4.4.10.1 कृतिका नक्षेत्र-मग्निर्देवताऽग्ने रुचः स्थ प्रजापतेर्द्धातुः । । । । सोमस्यर्चे त्वा रुचे त्वा द्युते त्वा भासे त्वा ज्योतिषे त्वा रोहिणी

नक्षत्रं प्रजापतिर्देवता मृगशीर्षं नक्षत्र र्सोमो देवता ऽऽर्द्रा नक्षत्र र् नक्षत्रं प्रजापतिर्देवता मृगशीर्षं नक्षत्र र्सोमो देवता ऽऽर्द्रा नक्षत्र र् रुद्रो देवता पुनर्वसू नक्षत्र मदितिर्देवता — तिष्यो नक्षत्रं बृहस्पतिर्देवता ऽऽश्रेषा नक्षत्र र्स्पा देवता मुघा नक्षत्रं पितरो देवता फल्गुनी नक्षत्र — [] 26

TS 4.4.10.1 - Padam

कृतिकाः । नक्षत्रम् । अग्निः । देवता । अग्नेः । रुचे । स्थ । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । धातुः । सोमस्य । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा । भासे । त्वा । ज्योतिषे । त्वा । ग्रेहिणी । नक्षत्रम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवता । मृगशीर् षिति मृग – शीर् षम् । नक्षत्रम् । सोमः । देवता । आर्द्रा । नक्षत्रम् । प्रत्ये त्वा । पुनर्वसू इति पुनः – वसू । नक्षत्रम् । अदितिः । देवता । तिष्यः । नक्षत्रम् । बृहस्पतिः । देवता । मृगाः । नक्षत्रम् । आश्रेषा इत्या – श्रेषाः । नक्षत्रम् । सर्पाः । देवता । मृगः । नक्षत्रम् । पत्रः । देवता । मृगः । नक्षत्रम् । पत्रः । देवता । मृगः । नक्षत्रम् । सर्पाः । देवता । मृगः । नक्षत्रम् । पत्रः । देवता । मृगः । नक्षत्रम् ।

TS 4.4.10.2

-मर्यमा देवता फल्गुनी नक्षत्रं भगो देवता हस्तो नक्षत्र ए सिवता तेवता चित्रा नक्षत्रमिन्द्रो देवता स्वाती नक्षत्रं वायुर्देवता विशाखे नक्षत्रमिन्द्रा वेवता उनूराधा नक्षत्रं मित्रो देवता रोहिणी नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता उषाढा नक्षत्रमापो नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता उषाढा नक्षत्रमापो तेवता उषाढा नक्षत्रमापो नेवता उषाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णुर्देवता श्रीवष्ठा नक्षत्रं वक्षत्र वक्षता निष्णुर्देवता श्रीवष्ठा नक्षत्रं वक्षता निष्णुर्देवता

TS 4.4.10.2 - Padam

अर्यमा । देवता । फल्गुनी इति । नक्षत्रम् । भगः । देवता । हस्तः । नक्षत्रम् । सिवता । देवता । चित्रा । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । स्वाती । नक्षत्रम् । वायुः । देवता । विशाखे इति वि – शाखे । नक्षत्रम् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र – अग्नी । देवता । अनूराधा । इत्यनु – राधाः । नक्षत्रम् । मित्रः । देवता । रोहिणी । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । विचृताविति वि – चृतौ । नक्षत्रम् । पितरः । देवता । अषाढाः । नक्षत्रम् । आपः । देवता । अषाढाः । नक्षत्रम् ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः
```

पूर्णा पश्चाद् यत् ते देवा अदधुः ॥ 28

TS 4.4.10.3 - Padam

देवता । शतिभिषिगिति शत – भिषक् । नक्षत्रम् । इन्द्रः । देवता । प्रोष्ठपदा इति प्रोष्ठ – पदाः । नक्षत्रम् । अजः ।

एकपादित्येक – पात् । देवता । प्रोष्ठपदा इति प्रोष्ठ – पदाः ।

नक्षत्रम् । अहिः । बुद्ध्नयः । देवता । रेवती । नक्षत्रम् । पूषा ।

देवता । अश्वयुजावित्यश्व – युजौ । नक्षत्रम् । अश्विनौ । देवता ।

अपभरणीरित्यप – भरणीः । नक्षत्रम् । यमः । देवता । पूर्णा ।

पश्चात् । यत् । ते । देवाः । अदधुः ॥ 28 (33)

(फल्गुनी नक्षत्रं – वसव – स्त्रयस्त्रिष्शच्च) (A10) TS 4.4.11.1 मधुश्च माधवश्च वासन्तिकावृतू शुक्रश्च शुचिश्च ग्रैष्मावृतू नभश्च नभस्यश्च वार्.षिकावृतू इषश्चोर्जश्च शारदावृतू सहश्च सहस्यश्च हैमन्तिकावृतू तपश्च तपस्यश्च शैशिरावृत् अग्ने-रन्तरुरुलेषोऽसि कल्पेतां द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधीः कल्पन्तामग्नयः पृथङ् मम ज्यैष्ठ्याय सव्रता – [] 29 TS 4.4.11.1 - Padam मधुः । च । माधवः । च । वासन्तिकौ । ऋतू इति । शुक्रः । च । श्चाः। च। ग्रैष्मौ। ऋतू इति। नभः। च। नभस्यः। च। वार्.षिकौ । ऋतू इति । इषः । च । ऊर्जः । च । शारदौ । ऋतू इति । सहः। च। सहस्यः। च। हैमन्तिकौ। ऋतू इति। तपः। च। तपस्यः । च । शैशिरौ । ऋतू इति । अग्नेः । अन्तरुरुलेष इत्यन्तः – रुलेषः । असि । कल्पेताम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । कल्पन्ताम् । आपः । ओषधीः । कल्पन्ताम् ।

अग्नयः । पृथेक् । मम । ज्यैष्ठ्याय । _, सव्रता इति स–व्रताः । 29 (50)

TS 4.4.11.2

ये उग्नयः समनसो उन्तरा द्यावापृथिवी शैशिरावृतू अभि कल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभि सं विशन्तु सं यच्च प्रचेताश्चाग्नेः सोमस्य सूर्यस्यो–ग्रा च भीमा च पितृणां यमस्येन्द्रस्य धुवा च पृथिवी च देवस्य सिवतुर्मरुतां वरुणस्य धर्ती च धरित्री च मित्रावरुणयो र्मित्रस्य धातुः प्राची च प्रतीची च वसूना र रुद्राणा – [] 30

TS 4.4.11.2 - Padam

ये । अग्नयः । समनस् इति स – मनसः । अन्तरा । द्यावापृथिवी

इति द्यावा – पृथिवी । शैशिरो । ऋतू इति । अभीति । कल्पमानाः ।
इन्द्रम् । इव । देवाः । अभि । समिति । विशन्तु । स्वाँयदिति

सं – यत् । च । प्रचेता इति प्र – चेताः । च । अग्नेः ।

सोमस्य । सूर्यस्य । उग्रा । च । भीमा । च । पितृणाम् । यमस्य ।
इन्द्रस्य । धुवा । च । पृथिवी । च । देवस्य । सवितुः ।

TS 4.4.11.3

-मादित्यानां ते तेऽधिपतयस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो

यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधामि सहस्रस्य प्रमा असि सहस्रस्य

प्रतिमा असि सहस्रस्य विमा असि सहस्रस्योन्मा असि साहस्रोऽसि

सहस्राय त्वेमा मे अग्न इष्टका धेनवः सन्त्वेका च शतं च सहस्रं

चायुतं च - [] 31

TS 4.4.11.3 - Padam

आदित्यानाम् । ते । ते । अधिपतय इत्यधि – पतयः । तेभ्यः । नमः । ते । नः । मृडयन्तु । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जंभे । द्वामि । सहस्रस्य । प्रमेति प्र – मा । असि । सहस्रस्य । प्रतिमेति प्रति – मा । असि । सहस्रस्य । विमेति वि – मा । असि । सहस्रस्य । उन्मेत्युत् – मा । असि । साहस्रः । असि । सहस्राः । वा । इमाः । मे । अग्ने । इष्टकाः ।

थेनवः । सन्तु । एका । च । शतम् । च । सहस्रम् । च । ॥ अयुतम् । च । 31 (50)

TS 4.4.11.4

TS 4.4.11.4 - Padam

मधुश्रुत इति मधु – श्रुतः । ऊर्जस्वतीः । स्वधाविनीरिति स्वधा – विनीः । ताः । मे । अग्ने । इष्टकाः । ध्रेनवः । सन्तु । विराज इति वि – राजः । नाम । कामदुघा इति काम – दुघाः । अमुत्रं । अमुष्मिन्न् । लोके ॥ 32 (45) (सव्रता – रुद्राणा – मयुतञ्च – पञ्चचत्वारिप्शच्च) (A11) TS 4.4.12.1 समिद्-दिशामाशयां नः सुवर्विन्मधो-रतो माधवः पात्वस्मान् । अग्निर्देवो दुष्टरीतु-रदाभ्य इदं क्षत्र ए रक्षतु पात्वस्मान् ॥ रथन्तर ् सामिभिः पात्वस्मान् गायत्री छन्दसां विश्वरूपा । त्रिवृत्नो विष्ठया स्तोमो अहा ् समुद्रो वात इदमोजः पिपर्तु ॥ उग्रा दिशा-मभिभूतिर्वयोधाः शुचिः शुक्रे अहन्योजसीना । इन्द्राधिपतिः पिपृतादतो नो महि – [] 33 TS 4.4.12.1 - Padam समिदिति सम् – इत् । दिशाम् । आशयां । नः । सुवर्विदिति सुवः – वित् । मधीः । अतः । माधवः । पातु । अस्मान् ॥ अग्निः । देवः । दुष्टरीतुः । अदाभ्यः । इदम् । क्षत्रम् । रक्षतु । पातु ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः
```

अस्मान् ॥ रथन्तरमितिं रथं – तरम् । सामभिरिति साम – भिः । पातु । अस्मान् । गायत्री । छन्दसाम् । विश्वरूपेति विश्व – रूपा ॥ । । । । त्रिवृदिति त्रि–वृत् । नः । विष्ठयेति वि – स्थया । स्तोमः । अह्नाम् । समुद्रः । वातः । इदम् । ओजः । पिपर्तु ॥ उग्रा । दिशाम् । अभिभूतिरित्यभि – भूतिः । वयोधा इति वयः– धाः । शुचिः । शुक्रे । अहंनि । ओजसीना ॥ इन्द्रं । अधिपतिरित्यधि – पतिः । पिपृतात् । अतः । नः । महि । 33 (50) TS 4.4.12.2 क्षत्रं विश्वतो धारयेदं ॥ बृहत् साम क्षत्रभृद्-वृद्धवृष्णियं त्रिष्टुभौजः शुभित-मुग्रवीरं। इन्द्र स्तोमेन पञ्चदशेन मद्ध्यमिदं वातेन सगरेण रक्ष ॥ प्राची दिशाण् सहयशा यशस्वती विश्वे देवाः प्रावृषा ऽह्राण्

इदं क्षत्रं दुष्टर-मस्त्वोजो ऽनाधृष्ट् सहस्रियण् सहस्वत् ॥ _____

सुवर्वती ।

क्षत्रम् । विश्वतः । धारय । इदम् ॥ बृहत् । साम । क्षत्रभृदिति क्षत्र – भृत् । वृद्धवृष्णियमिति वृद्ध-वृष्णियम् । त्रिष्टुभा । ओजः । शुभितम् । उग्रवीरमित्युग्र – वीरम् ॥ इन्द्रं । स्तोमेन । पञ्चदशेनेति पञ्च – दशेन । मद्ध्यम् । इदम् । वातेन । सगरेण । रक्ष ॥ प्राची । दिशाम् । सहयशा इति सह – यशाः । यशस्वती । विश्वे । देवाः । प्रावृषा । अह्राम् । सुवर्वतीति सुवः – वती ॥ इदम् । क्षत्रम् । सहस्वत् ॥ वैरूपे । सामन्न् । इह । तत् । शकेम । जगत्या । एनम् । विक्षु । एति । वेशयामः ॥ विश्वे । देवाः । सप्तदशेनेति सप्त – दशेन । 34 (50)

TS 4.4.12.3

वर्च इदं क्षत्र एं संलिलवात – मुग्रं ॥

। । । ।
धर्त्री दिशां क्षत्रमिदं दाधारोपस्थाऽऽशानां मित्रवदस्त्वोजः ।

मित्रावरुणा श्रादाऽहां चिकिलू अस्मै राष्ट्राय मिह शर्म यच्छतं ॥
वैराजे सामन्निध मे मनीषाऽनुष्टुभा संभृतं वीर्य ए सहः ।
इदं क्षत्रं मित्रवदार्द्रदानु मित्रावरुणा रक्षत—माधिपत्यैः ॥
सम्राङ् दिशा ए सहसाम्नी सहस्वत्यृतुर्. हेमन्तो विष्ठया नः पिपर्तु ।
अवस्युवाता — [] 35

TS 4.4.12.3 - Padam

वर्चः । इदम् । क्षत्रम् । सिल्लवातिमिति सिल्ल – वातम् । उग्रम् ॥ धर्त्री । दिशाम् । क्षत्रम् । इदम् । दाधार । उपस्थेत्युप – स्था । आशानाम् । मित्रवदिति मित्र – वत् । अस्तु । ओजः ॥ मित्रावरुणेति ॥ मित्रा – वरुणा । शरदा । अहाम् । चिकिलू इति । अस्मै । राष्ट्राय । मित्रा – वरुणा । शरदा । अहाम् । चिकिलू इति । अस्मै । राष्ट्राय । मित्रा । यच्छतम् ॥ वैराजे । सामन्त् । ॥ अधीति । मे । मनीषा । अनुष्टुभेत्यनु – स्तुभा । संभृतमिति सं – भृतम् । वीर्यम् । सहः ॥ इदम् । क्षत्रम् । मित्रवदिति मित्र – वत् । आर्द्रदान्वित्यार्द्र – दानु । ॥ मित्रवरुणेति मित्रा – वरुणा । रक्षतम् । आधिपत्यैरित्याधि – पत्यैः ॥ मित्रावरुणेति मित्रा – वरुणा । रक्षतम् । आधिपत्यैरित्याधि – पत्यैः ॥

TS 4.4.12.4

बृहतीर्नु शक्वरीरिमं यज्ञमवन्तु नो घृताचीः ॥
सुवर्वती सुदुघा नः पयस्वती दिशां देव्यवतु नो घृताची ।
त्वं गोपाः पुरएतोत पश्चाद् बृहस्पते याम्यां युङ्ग्धि वाचं ॥
ऊर्द्ध्वा दिशा रिन्तराशौषधीना संवथ्सरेण सिवता नो अहां ।
रेवथ् सामातिच्छन्दा उ छन्दो ऽजातशत्रुः स्योना नो अस्तु ॥
स्तोमत्रयस्त्रि एशे भुवनस्य पित विवस्वद्वाते अभि नो – [] 36

TS 4.4.12.4 - Padam

बृहतीः । नु । शक्वरीः । इमम् । यज्ञम् । अवन्तु । नः । घृताचीः । सुवर्वतीति सुवः – वती । सुदुघेति सु – दुघा । नः । पयस्वती । दिशाम् । देवी । अवतु । नः । घृताची ॥ त्वम् । गोपा इति गो – पाः । पुरएतेति पुरः – एता । उत । पश्चात् । बृहस्पते । ॥ याम्याम् । युङ्ग्धि । वाचम् ॥ ऊर्द्ध्वा । दिशाम् । रन्तिः । आशा ।

Page 50 of 54

ओषधीनाम् । साँवथ्सरेणेति सं-वथ्सरेण । सविता । नः । अह्राम् ॥
रेवत् । साम । अतिच्छन्दा इत्यति – छन्दाः । उ । छन्दः ।
अजातशत्रुरित्यजात – शत्रुः । स्योना । नः । अस्तु ॥
स्तोमत्रयस्त्रिण्श इति स्तोम – त्रयस्त्रिण्शे । भुवनस्य । पृति ।
विवस्वद्यत इति विवस्वत् – वाते । अभीति । नः । 36 (50)

TS 4.4.12.5

गृणाहि ।

घृतवती सवित – राधिपत्यैः पयस्वती रिन्ति – राशां नो अस्तु ॥
धुवा दिशां विष्णुपल्यघोरा उस्येशाना सहसो या मनोता ।
बृहस्पति र्मातिरश्चोत वायुः सन्धुवाना वाता अभि नो गृणन्तु ॥
विष्टंभो दिवो धरुणः पृथिव्या अस्येशाना जगतो विष्णुपत्नी ।
विश्वव्यचा इषयन्ती सुभूतिः शिवा नो अस्त्वदितिरुपस्थे ॥
वैश्वानरो न ऊत्या पृष्टो दिव्यनु नो () ऽद्यानुमित – रिन्वदनुमते त्वं क्या निश्चत्र आ भुवत् को अद्य युङ्के ॥ 37

TS 4.4.12.5 - Padam

```
गृणाहि ॥ घृतवतीति घृत – वती । सवितः ।
आधिपत्यैरित्याधि–पत्यैः । पयस्वती । रन्तिः । आञ्चा । नः ।
अस्तु ॥ ध्रुवा । दिशाम् । विष्णुपत्नीति विष्णु – पत्नी । अघोरा ।
अस्य । ईशाना । सहसः । या । मनोता ॥ बृहस्पतिः । मातरिश्वा ।
उत । वायुः । सन्धुवाना इति सम् – धुवानाः । वाताः । अभीति ।
नः । गृणन्तु ॥ विष्टंभ इति वि–स्तंभः । दिवः । धरुणः । पृथिव्याः ।
अस्य । ईशाना । जगतः । विष्णुपत्नीति विष्णु – पत्नी ॥
विश्वव्यंचा इति विश्व – व्यचाः । इषयन्ती । सुभूतिरिति सु-भूतिः ।
शिवा । नः । अस्तु । अदितिः । उपस्थ इत्युप – स्थे ॥ वैश्वानरः ।
नः । ऊत्या । पृष्टः । दिवि । अन्विति । नः ( ) । अद्य ।
अनुमतिरित्यनु – मतिः । अन्विति । इत् ।
अनुमत इत्यनु – मते । त्वम् । कया । नः । चित्रः । एति । भुवत् ।
कः । अद्य । युङ्के ॥ 37 (64) (मिहिं – सप्तदशेना – वस्युवाता –
अभि नो - उनु न - श्रतुर्दश च) (A12)
```

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4:
(रिंग्सिस् – को अद्य युङ्के)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्ररुनः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 4, Prasanam 4 - (TS 4.4)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	3	143
Anuvakam 2	3	140
Anuvakam 3	3	178
Anuvakam 4	8	405
Anuvakam 5	2	98
Anuvakam 6	2	129
Anuvakam 7	2	82
Anuvakam 8	1	49
Anuvakam 9	1	71
Anuvakam 10	3	133
Anuvakam 11	4	195
Anuvakam 12	5	264
Total →	37	1887

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in